

ронами якого є виконавець – суб'єкт підприємницької діяльності – та замовник (споживач) – фізична особа. Метою такого договору є задоволення особистої потреби, що не пов'язана з підприємницькою діяльністю. На сьогодні споживчі договори про надання послуг не знайшли належного відображення

у чинному законодавстві. Окрім цього, існує низка колізій споживчого законодавства, які не дозволяють однозначно відмежувати договори про надання послуг від суміжних договірних конструкцій, а тому чинне законодавство в цій частині потребує вдосконалення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про захист прав споживачів» № 1023-XII від 12 травня 1991 р. / Закон України / Верховна Рада України. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.
2. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16 січня 2003 р. / Закон України / Верховна Рада України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
3. Гудима М.М. Захист прав споживачів за договором про надання туристичних послуг: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 / М. М. Гудима; Нац. акад. прав. наук України, НДІ приват. права і підприємництва. – К., 2012. – 16 с.
4. Осетинська Г. А. Цивільно-правовий захист прав споживачів за законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 «Цивільне право та цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Г.А. Осетинська; КНУ ім.Т.Шевченка. – Київ, 2006. – 20 с.
5. Банасевич І.І. Договір побутового підряду як вид споживчого договору / І.І. Банасевич // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України: Збірник наукових статей. – 2013. – № 33. – С. 61–69.
6. Федорончук А.В. Договір прокату: дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «цивільне право та цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / А.В. Федорончук; ПНУ ім. В. Стефаніка, юридичний інститут – Івано-Франківськ, 2016. – 228 с.
7. Господарський кодекс України № 436-IV від 16 січня 2003 р. / Закон України / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
8. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил надання населенню послуг з газопостачання» № 2246 від 9 грудня 1999 р. // Постанова Кабінету Міністрів України / Кабінет Міністрів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2246-99-%D0%BF/print1445358991690074>.
9. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2-х т. – 3-є вид., перероб. і доп. / [за ред. О.В. Дзери (кер. авт. кол.), Н.С. Кузнецової, В.В. Луця]. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – Т. II. – 1088 с.
10. Гейнц Р.М. Цивільно-правове регулювання відносин за договором про надання комунальних послуг // автореф. дис. ... к.ю.н. : спец. 12.00.03 «Цивільне право та цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Р.М. Гейнц; НДІ приват. права і підприємництва НАПрН України. – К. – 2011. – 19 с.

УДК 347.77

ВИДИ МАЙНОВИХ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

KINDS OF MATERIAL RIGHTS ON INDUSTRIAL PROPERTY OBJECTS

Гоцанюк О.І.,

аспірант кафедри цивільного права № 2

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Автор досліджує види майнових прав на об'єкти промислової власності та їх зміст. У статті порушуються питання співвідношення майнових прав інтелектуальної власності з речовим правом власності. Аналізуються положення законодавства та результати наукових досліджень вчених-цивілістів.

Ключові слова: майнові права, інтелектуальні права, промислова власність, види прав.

Автор исследует виды имущественных прав на объекты промышленной собственности и их виды. В статье поднимается вопрос соотношения имущественных прав интеллектуальной собственности с вещным правом собственности. Анализируются положения законодательства и результаты научных исследований ученых-цивилистов.

Ключевые слова: имущественные права, интеллектуальные права, промышленная собственность, виды прав.

The author researches kinds of material rights on industrial property objects and their content. An issue of correlation between intellectual material rights and real property right is raised in the article. Legislative provisions and results of legal researches are analysed in the article.

Key words: material rights, intellectual rights, industrial property, kinds of rights.

Постановка проблеми. Відсутність чіткої законодавчої позиції щодо природи майнових інтелектуальних прав на об'єкти промислової власності, а також наукова дискусія з цього питання, що точиться

серед вчених-цивілістів, обумовлює потребу в поглибленні приватноправових досліджень цього напрямку. Одним із аспектів порушеного питання, що може сприяти пролиттю світла на природу май-

нових прав промислової власності, є їх види та зміст. Такий методологічний підхід до наукового аналізу може розкрити недосліджені або малодосліджені сфери окресленої проблематики.

Стан опрацювання цієї проблематики. Майнові права на об'єкти промислової власності та їх зміст розглядалися такими вітчизняними і зарубіжними вченими-правниками, як С.С. Алексєєв, О.С. Анікін, Ю.Є. Атаманова, В.І. Борисова, І.В. Венедіктова, В.А. Дозорцев, М.Л. Дювернуа, Р.С. Еннан, І.І. Єфремова, Д.В. Іванова, А.О. Кодинець, К. Колстон, О.В. Кохановська, В.М. Крижна, Н.С. Кузнєцова, О.О. Панасюк, Б.Г. Прахов, А.М. Сичов, О.Е. Сімсон, І.В. Спасибо-Фатєєва, М.В. Ус, О.І. Харитинова, Г.Г. Харченко, Л.О. Чеговадзе, С.І. Шимон, В.Л. Яроцький та ін.

Метою статті є визначення на підставі аналізу положень чинного цивільного законодавства України і результатів наукових досліджень видів майнових прав на об'єкти промислової власності та їх змісту.

Виклад основного матеріалу. Положення Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) комплексно визначили коло майнових прав на об'єкти промислової власності у ст. 424, відповідно до якої до таких прав належать:

- 1) право на використання об'єкта права інтелектуальної власності;
- 2) виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності;
- 3) виключне право перешкоджати неправомірному використанню об'єкта права інтелектуальної власності, в тому числі забороняти таке використання;
- 4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом [1, ст. 424].

Повний склад з вищенаведених майнових прав притаманний юридичному зв'язку між учасником цивільного обороту і такими об'єктами промислової власності та засобами індивідуалізації товарів, як винаходи, корисні моделі (ст. 464 ЦК України), промислові зразки (ст. 464 ЦК України), торговельні марки (знаки для товарів і послуг) (ст. 495 ЦК України), топографії інтегральних мікросхем (ст. 474 ЦК України), сорти рослин (ст. 487 ЦК України), комерційна таємниця (ноу-хау) (ст. 506 ЦК України [1]).

У той же час законодавець встановлює право на використання кваліфікованого зазначення походження товарів (ст. 503 ЦК України) й комерційного найменування (ст. 490 ЦК України [1]), а також виключне право перешкоджати неправомірному їх використанню, в тому числі забороняти таке використання, і при цьому не визнає наявність у суб'єкта виключного права дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності на такі об'єкти. Такі обмеження можна пояснити міцним зв'язком майнових прав на такі засоби індивідуалізації товарів й учасників майнового обороту з їх немайновою сферою й, крім того, прив'язкою зазначення походження товарів до конкретної географічної місцевості, що не може передбачати ідентифікацію товарів з інших

місцевостей у випадку з майновими правами на зазначення походження товарів.

Майновим правам на об'єкти промислової власності як суб'єктивним правам притаманний власний зміст, який наділяє їх носія юридичними можливостями та розкриває моделі можливої поведінки особи.

Право на використання об'єкта промислової власності. Фізична або юридична особа, наділена майновими правами на об'єкти промислової власності, вправі використовувати їх на власний розсуд будь-яким незабороненим способом [2, с. 147]. У цьому контексті необхідно зазначити, що законний інтерес задовольняється в ході здійснення права, під яким розуміють реалізацію можливостей, передбачених змістом суб'єктивного цивільного права. У свою чергу, зміст суб'єктивного цивільного права складають можливі дії уповноваженої особи, вчиняючи які особа задовольняє свої інтереси [3, с. 287]. Уповноважена особа наділяється можливістю задовольняти власний інтерес шляхом безпосереднього вчинення активних дій щодо об'єкта.

Способи використання окремих об'єктів промислової власності мають різний характер, але всі вони направлені на надання бажаної форми результату творчої та інтелектуальної діяльності. Це призводить до введення вже в уречевленій формі інтелектуального продукту в цивільний оборот і, як наслідок, отримання уповноваженою особою бажаної комерційної вигоди. Тому у контексті виключності майнових прав слушною є думка О.С. Анікіна, який пропонує розглядати категорію використання об'єкта виключного права з позитивної сторони як певні дії, що здійснюються власником виключного права з об'єктом свого права, а також з негативної сторони – як дії, заборонені до вчинення особам, що не володіють відповідним правом [4, с. 122].

Виключне право дозволяти використання об'єкта права промислової власності полягає в наданні третім особам правомочності щодо використання такого об'єкта [5, с. 14], що передбачає виплату правовласнику винагороди [6, с. 65]. Згідно з традиційним уявленням про право власності це майнове право на об'єкт промислової власності наближене до розпорядження як юридично закріпленої можливості власника самостійно вирішувати юридичну та фактичну долю речі. Якщо ж виходити з природи майнових прав на об'єкти промислової власності, то реалізація права дозволяти використання об'єкта промислової власності є складовою повноваження розпорядження, однією з його форм. Реалізація цього права не вичерпує повністю розпорядження, адже правоволоділець має й інші правові можливості розпорядження своїми майновими правами, наприклад, шляхом їх відчуження іншим особам [7, с. 6].

Відносини між правоволодільцем і третіми особами щодо надання їм дозволу використання об'єкта промислової власності опосередковуються договорами особливого типу, якими є договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Предметом договору виступають чинні на момент укладення майнові права на об'єкти промис-

лової власності. Умови договору можуть бути різноманітними, однак в якості істотної умови завжди виступає спосіб розпорядження, що впливає на обсяг правонаступництва користувача й тягне характерні для такого розпорядження відповідні правові наслідки [6, с. 65].

Виключне право перешкоджати неправомірному використанню об'єкта права промислової власності, в тому числі забороняти таке використання, характеризує можливість правоволодільця захищати свої майнові права на об'єкти промислової власності всіма незабороненими законом та договором способами.

Це майнове право органічно вплетене в саму природу міри можливої поведінки і, як правило, являє собою правомочність суб'єкта. Забезпечення реалізації суб'єктивного права пов'язується з необхідністю створення охоронного і захисного інструментарію, відсутність якого унеможливує відновлення порушених прав. У контексті прав інтелектуальної власності право перешкоджати неправомірному використанню результату інтелектуальної діяльності та забороняти таке використання виокремлено в самостійне суб'єктивне майнове право. В окресленому ракурсі О.О. Панасюк зазначає, що процес реалізації цивільного права повинен надати носію використати можливості, визначені нормою цивільного права, незважаючи на будь-які перешкоди та протидію з боку інших осіб [8, с. 758]. Саме ж суб'єктивне право на захист є передбаченою законом видом і мірою поведінки уповноваженої особи, цивільні права якої зазнали посягання, що полягають у можливості вчинення самостійних дій, спрямованих на поновлення порушеного, оспореного чи невизнаного права, а також зверненні до юрисдикційних органів для здійснення захисту права [9, с. 42].

Категорія *«інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом»*, відображена в ч. 1 ст. 424 та інших положеннях ЦК України, не позбавлена реального змісту. До неї входить право на повну передачу майнових прав на об'єкти промислової власності. Зазначене право слід розглядати як конструкцію, посередництвом якої відбувається повне відчуження прав на об'єкти промислової власності іншим особам. За обґрунтованим твердженням В.М. Крижної, ст. 424 ЦК України містить невичерпний перелік складових майнових прав інтелектуальної власності, тому що зазначаються «інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом». З огляду на те, що ця стаття прямо не зазначає повноваження розпорядження, то, на думку дослідниці, у цьому випадку мова йде про інші складові цього права, крім окремо названого виключного права дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності [7, с. 7].

Право власника патенту передати право власності на об'єкт промислової власності визначається ст. 28 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» [10], ст. 20 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки» [11], ст. 16 Закону України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» [12], ст. 16 Закону України

«Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» [13]. Внаслідок реалізації такого права правоволодільць зберігає за собою немайнові права на відповідні об'єкти, якщо їх відчуження одночасно з правом власності на об'єкт промислової власності є неможливим, однак позбавляється всіх майнових прав.

Таким чином, до складу «інших майнових прав» на об'єкти промислової власності відносяться суб'єктивні права, що конкретизують розпорядчі можливості правоволодільця.

У контексті порівняння права власності як класичного речового права і майнових прав на об'єкти промислової власності можна підтвердити їх концептуальну схожість, що обумовлено прагненням забезпечити повне панування правоволодільця над об'єктом промислової власності, який має нематеріальну природу. Зокрема, праву користування річчю відповідає право використання об'єкта промислової власності, а право на надання дозволу використовувати такий об'єкт є однією з форм розпорядження. Виключне право перешкоджати неправомірному використанню об'єкта права інтелектуальної власності, у тому числі забороняти таке використання, підкреслює абсолютний характер майнових прав правоволодільця на об'єкти промислової власності, і хоча відповідне право чітко не передбачається в структурі права власності, воно знаходить відображення в правомочності на захист і прямо випливає із самої природи речового права власності, незважаючи вже на те, що право на захист і самозахист права власності прямо передбачене окремими нормами ЦК України. Втім, наведена тріада майнових прав на об'єкти промислової власності хоча і наближає їх в ознаці абсолютності до права власності, однак не забезпечує всю повноту панування правоволодільця над об'єктом і не підкреслює весь зміст його суб'єктивних майнових прав. Йдеться про визначення панування правоволодільця над об'єктом промислової власності. Відсутність речової форми його існування обумовлює потребу в забезпеченні панування над ним посередництвом належності всієї повноти суб'єктивних прав на нього правоволодільця і можливості передачі таких прав як єдиної форми перебування в цивільному обороті нематеріальних об'єктів промислової власності.

Тому вважаємо, що мета правового регулювання суспільних відносин у сфері промислової власності може бути досягнута лише з визнанням за право володільцем, крім проаналізованих суб'єктивних прав на об'єкти промислової власності, *права майнової приналежності* об'єкта, яке характеризує правовий зв'язок між об'єктом і правоволодільцем, юридичне панування останнього над об'єктом.

Це право пов'язане з немайновим правом авторства, що характеризує повну належність об'єкта його творцю. Розпорядчі можливості суб'єкта пов'язуються з належністю блага, в якості якого розглядається об'єкт промислової власності конкретної особи. У зв'язку з цим реалізація майнових прав використання, дозволу на використання й перешкоджання неправомірному використанню не може

мати місце без констатації повного панування правоволодільця над створеним об'єктом.

Нематеріальний об'єкт ніяким чином не обмежений у просторі, тому «володіння» над ним існувати не може [14, с. 12–13]. У цьому контексті С.І. Шимон визнає, що науковці пов'язують володіння з фізичним аспектом, однак при цьому вона припускає існування конструкції володіння безтілесними речами, прикладами чому є бездокументарні цінні папери [15, с. 320]. І навіть незважаючи на те, що в юридичній літературі активно підтримується позиція стосовно розгляду таких паперів як квазі-речей, що і слугує підставою для того, що дослідниця називає фікційним володінням [15, с. 321], має право на життя і конструкція панування над нематеріальним об'єктом інтелектуальної власності, на що і спрямована виключність майнових прав на них як правовий засіб.

У межах теоретичного підходу, за якого виключається можливість існування «володіння» як окремої категорії для майнових прав на об'єкти промислової власності, не враховується той факт, що суб'єктивні права не можуть бути безсуб'єктивними. Будь-яке майнове право на винахід не може існувати окремо від уповноваженої особи. Отже, поняття «володіння» в межах промислової власності має дещо інше змістовне наповнення, на відміну від володіння на уречевлений предмет. У зв'язку з нематеріальною природою об'єктів промислової власності «володіння» об'єктивно не наділене тим фундаментом, на який спирається право власності. Проте повне виключення цієї категорії зі змісту промислової власності неможливе. Саме легальне володіння є першим і обов'язковим щаблем у здійсненні правомочностей використання та розпорядження. У контексті розмежування володіння (панування над) річчю і володіння нематеріальним об'єктом права промислової власності вдалою виглядає пропозиція Д.В. Іванової щодо використання терміну «приналежність» замість «володіння» для позначення зв'язку між учасником майнового обороту й запатентованим винаходом [16, с. 82]. Зміст цього терміну вдало відображає зв'язок між правоволодільцем і об'єктом промислової власності. Він влучно підкреслює відсутність фізичного взаємовпливу між суб'єктом та об'єктом і водночас показує належність нематеріального об'єкта конкретному суб'єкту. Як зазначає

Л.О. Чеговадзе, для того, щоб щось передавати по праву, це необхідно привласнити й «тримати» як своє [17, с. 71].

Право майнової приналежності констатує дві основні обставини. По-перше, це те, що об'єкт промислової власності належить відповідному суб'єкту, внаслідок чого у такого суб'єкта і виникають досліджені майнові права на об'єкт. На відміну від невідчужуваного немайнового права авторства право майнової приналежності характеризує юридичне панування особи над об'єктом промислової власності, що, зокрема, і забезпечується елементами виключності таких прав. Сама правова конструкція виключності опосередковує приналежність суб'єкту нематеріального об'єкта [18, с. 608]. По-друге, правоволодільець має право на одержання економічної (майнової) вигоди від використання об'єкта промислової власності іншими учасниками майнового обороту. Таким чином, право майнової приналежності заповнює прогалину в обсязі майнових прав, визначених ст. 424 ЦК України. Майнова приналежність є володінням в контексті немайнових об'єктів інтелектуальної власності. Право майнової приналежності виступає проміжною конструкцією між майновими і немайновими правами промислової власності, а також між майновими правами і правом на їх відчуження, що є конструкцією вищого рівня, порівняно з майновими правами використання, надавати право використання та перешкоджати неправомірному використанню.

Висновок. Отже, майнові права промислової власності утворюють систему правових можливостей правоволодільця, що мають на меті забезпечити повне і всебічне його юридичне панування над об'єктом промислової власності. Однак, як показує проведений науковий аналіз, не всі майнові права знайшли відображення в ст. 424 ЦК України. Проведений науковий аналіз підтверджує природну спорідненість права власності й інтелектуальних прав в частині прав промислової власності й водночас окреслює принципи властивості речових прав, що не можуть бути застосовані до інтелектуальних прав, що, водночас, обумовлює необхідність більш чіткого визначення правомочностей правоволодільця стосовно об'єктів промислової власності та використання додаткових юридичних конструкцій, що забезпечують перехід його прав до інших учасників майнового обороту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДжЕРЕЛ:

1. Цивільний кодекс України : за станом на 01 серпня 2016 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
2. Сычев А.Н. Защита интеллектуальной собственности и патентование : [учеб. пособ.] / А.Н. Сычев. – Томск : Эль Контент, 2012. – 160 с.
3. Єфремова І.І. Механізм реалізації суб'єктивних цивільних прав / І.І. Єфремова // Митна справа. – 2012. – № 5(83). – Ч. 2., Кн. 1. – С. 285–290.
4. Аникин А.С. Содержание и осуществление исключительных прав : дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / А.С. Сергеевич. – М., 2008. – 239 с.
5. Кашинцева О.Ю. Особенности реализации майновых прав интеллектуальной собственности в сфере охраны здоровья / О.Ю. Кашинцева, Я.О. Юлкін // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2013. – № 4. – С. 11–15.
6. Недогібенко Є.М. Способи та правові форми використання об'єктів патентного права в діяльності суб'єктів господарювання / Є.М. Недогібенко // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2013. – № 5. – С. 62–67.
7. Крижна В.М. Поняття та зміст прав інтелектуальної власності / В.М. Крижна // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2013. – № 1. – С. 3–7.
8. Панасюк О.О. Поняття та класифікація форм захисту авторських прав / О.О. Панасюк // Форум права. – 2013. – № 1. – С. 758–762. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2013-1/13poozap.pdf>.

9. Білоусов Ю.В. Захист цивільних прав та інтересів: питання теорії, юрисдикції та завершеності / Ю.В. Білоусов // Актуальні проблеми держави і права. – 2004. – Вип. 23. – С. 41–45.
10. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3687-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 32 (зі змінами).
11. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 15 грудня 1993 року № 3688-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 34 (зі змінами).
12. Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем : Закон України від 05 листопада 1997 р. № 621/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 8. – Ст. 28 (зі змінами).
13. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3689-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 36 (зі змінами).
14. Дозорцев В.А. Интеллектуальные права: Понятие. Система. Задачи кодификации : сборник статей / В.А. Дозорцев // Исслед. центр частного права. – М. : Статут, 2005. – 416 с.
15. Шимон С.І. Право власності на майнові права: замітки до наукової дискусії / С.І. Шимон // Держава і право. – 2012. – Вип. 57. – С. 318–323.
16. Иванова Д.В. Свободное использование запатентованного изобретения / Иванова Д.В. // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2004. – № 4. – С. 81–86.
17. Чеговадзе Л.А. К вопросу о механизме перехода права (требования) / Л.А. Чеговадзе // Хозяйство и право. – 2002. – № 6. – С. 70–73.
18. Харьковская цивилистическая школа: объекты гражданских прав : монография / [Спасибо-Фатеева И.В., Крат В.И., Печеный О.П. и др.] ; под. общ. ред. И.В. Спасибо-Фатеевой. – Х. : Право, 2015. – 720 с.

УДК 347.4:001.89

ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДРЯДНИКА ЗА ПОРУШЕННЯ УМОВ ДОГОВОРУ ПІДРЯДУ НА ПРОВЕДЕННЯ ПОШУКОВИХ РОБІТ

THE PECULIARITIES OF LIABILITY OF A CONTRACTOR FOR THE BREACH OF A CONTRACT ON CARRYING OUT EXPLORATION WORKS

Гуцуляк В.К.,
аспірант

*Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва
імені академіка Ф.Г. Бурчака
Національної академії правових наук України*

Статтю присвячено особливостям відповідальності підрядника за договором підряду на проведення пошукових робіт. Акцентується увага на класифікації видів порушень підрядником умов договору підряду на проведення пошукових робіт, можливості появи дефектів у результатах пошукових робіт через відсутність вивченості предмета дослідження, недостатності знань про досліджувану територію («новаторський ризик»). Встановлено, що довготриваюча можливість притягнення до цивільно-правової відповідальності підрядника свідчить про особливі умови відповідальності останнього за завдані збитки, викликані допущеними недоліками результату пошукових робіт.

Ключові слова: договір підряду на проведення пошукових робіт, цивільно-правова відповідальність, порушення договірних зобов'язань, безоплатне здійснення додаткових робіт, правові наслідки порушення зобов'язання.

Статья посвящена особенностям ответственности подрядчика по договору подряда на выполнение изыскательских работ. Акцентируется внимание на классификации видов нарушений подрядчиком условий договора подряда на выполнение изыскательских работ, возможности появления дефектов в результатах изыскательских работ из-за отсутствия изученности предмета исследования, недостаточности знаний об исследуемой территории («новаторский риск»). Установлено, что затянувшаяся возможность привлечения к гражданско-правовой ответственности подрядчика свидетельствует об особых условиях ответственности последнего за причиненные убытки, вызванные допущенными недостатками результата изыскательских работ.

Ключевые слова: договор подряда на выполнение изыскательских работ, гражданско-правовая ответственность, нарушение договорного обязательства, бесплатное осуществление дополнительных работ, правовые последствия нарушения обязательства.

The article is devoted to the peculiarities of liability under the contract the contractor to carry out search operations. Attention is focused on the classification of contractor breaches the contract award to conduct search operations, the possibility of the appearance of defects in the results of search operations due to lack of knowledge of the subject of research, lack of knowledge about the study area («pioneering risk»). Found that opportunity to bring civil liability of the contractor demonstrates the special conditions of its responsibility for damages caused by shortcomings result of search operations.

Key words: contract to carry out search operations, civil liability, breach of contractual obligations, free implementation of additional works, legal consequences of violating commitments.